№ 112. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

דיא „נייע ייִדישע צייטונג" ערשיינט יעדן מאָנטאג.

אונטער דאָנענערסטאג.

פּרענומעראַציאָנס־פּרייז:
מאָנאַטלעך 7 פּס. — קר.
האַלבייערלעך 3 „ 50 „
סיִמעטלעך 1 „ 75 „

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמינִיסטראַציאָן
ווערדען אין דיא
Schiffmannsgasse 6, Budepest,
וואָרען אויך דיא פּרענומעראַציאָנס־
געלדער צו זענדען זינד.

אינזעראַטע
ווערדען בילליגסט בעריכנעט.

ב״ה בודאפעסט, כה סיון. **Budapest, Donnerstag 15. Juni 1882.** שנת תרמ״ב לפ״ק.

איין ערפריילִיכער אומשוואונג.

דאס נעוויסטער, וועלכעס זיך דיסטער דאס אינגאַרישע פאָלכסלעבען אומלאַגערט, איזט עדליך פּאַרבלאַט, עס האט אויסגעעמאַכט. הערר איש־טיצי אונד זיין בוזענפרייַנד אַנאַדי האבען אַלעס מאָגליכע אין בעוועגונג געזעטצט, אום איינע יודען־פאַנע אין אינגאַרן צו שאַפען, עס איזט אידענטיש אבער ניכט קלוגלענען. זיא האבען אידיר זאכע מיט נאַראָסער שלוידיִיס איינגעלעשיט. זיא זינד אבער וויא אַלעלע פּיִנדע אויזאַלעס פאַם אלטען המן אַנ־נעפאנגען, ביז צו דעם אַלעלערייִנסטען טאַפּע־עס. לאַרעער המן צו שאַנדען וואַרדען. אין דער פאַפּענ־ליכען מיינונג איזט זיט דער לעטצטען ביִיסאַמאַנ־דזענונג אין אישוואונג איינגעטרעטען. דער נאַטשלאַג פיִר דאס יודענטהם פאַן נראָסער בע־דייטונג איזט. ווער האַטטען צוואַר קיינע יודענהטס צען, וויא אין ביִסלאַנד, צו בעפרייִדען. אבער איש־טיצי האַטטען זיך בעריִיט איינען אַנאַאַנד פערשאַפפען, אנפאַנגס לאַכטען מאַן דיינע רעדען אים פאַרלאַמאַנ־טע אויס. שפּעטער האַטטען מאַן דיינע ערקלערונ־גען מיט אויפפערקזאַמקייט צוגעהערט אים שאַפען קאָנטע ליִיכט עריִנט וועדען. דיא רוסישע יודע־פיִרפאַלליגענען אונד דיא פיִרטע פאַר דער איינזאַנ־דערונג דער פליִכטלינגע האט בעריִיטס איינען גראָ־סען טהייל דער אונגאַרישען דעפּוטירטען, פיִר איש־טיצי'ס פאַלאַנע ענדיגען נעמאַכט. דיא אינגאַרישען צישוגנען האבען גאַנץ איינער איבערפלוטהונג רי־סישער יודען צוגעוואָרפען. אינשאַטט דאס פאַלק צו בעשוויכטיגען. האבען זיא עס נאָך מעהר אַלאַר־מירט. צו דעם קאָם נאָך דיא אינגליִכליכע נאַכריכט אים טסאַ־עפלאַר פאַן דעם בלוט־בלבוד, וועלכעס ביא אינעס נראָסען טהייל דעס פאָלקעס דען אַל־טען אבערגלויבען וואַכטיגען, אונד דיא אַעדערבע־מיִנונג נעגען דאס יודענטהם אויפגעמיִנטערט האט. ווענן אויך ניכט צו בעפרייִדען וואר, דאס דער פאַנאַטיִזמוס אָבאַבלד, דיא הייִצע דער יודען שטיִרמען, דאס פערמאָגען דערזעלבען פלינדערן ווירד. וויא עס דיא רוסישען יודענפערפאָלגונגע, אויסגעוויִזען האבען, זיא וואר דאָך צו בעפרייִדען. דאס צוויִיטע דען בייִרען אונד דען יודישען בעוואָ־נערן אויף דעם לאַנדע דאס נוטץ אויפפערגעדמען געשטאַרבען ווערדען מאָנטע. עס האט דאַהער זעהר אויבערראַשט אין דער שאַרדט. אבער פּ״ער טרי־ריגער אויף דעד לאַנדע אויסגעוועהען.

אישטיצ'ס בריוטאַלען אויפטרעטען אים ביִיסאַמאַנ האט פיִר דאס יודענטהם וועניגסטענס דען נוטצען, דאס דיא אַפּפּעזיציאָן מיינונג פיִר דאס אָהנע יודען נרונד בעליִידיגט אונד אנגע־ביִפּפענע יודענטהם פאַרטיִא נעגאַממען — דיא העפטיגקייט אישטיצ'ס האבען אויך דער קלייִנס־טען ביִפאַלל ניכט מעהר צו עדוואַרטען, זעלבסט דיא צייטונגען, וועלכע פיִרהער איינען אנשטריך פאַן יודענהאַס צייגען, טרעטען הייטע צוריִק פער־טהיידיגונג דער יודען אויף אונד פערפאָרמהיילען דיא אנטיסעמיטישע העטצעריִיא דורך דיא צייטונ־גען ניכט אינטערעסטצט ווירד, דאנן פערלייִרט זיא זיך אונד ווירד פאַן זעלבסט פערשווינדען.

עס וואר דאהער אומסטרהיִן נוט, דאס איינ־מאל דאס נעוויסטער לאַנדערבאָדען אויס יעטצט אויס דער הייִמטמאַל הייטער. דיא נאַכריכט פאַן דיע־זעס פאַרפאָלגט וווירד דורך נאַנץ איירעפּאַ נעהען, דאָך ווירד מאַן אבער אויך פאַראַהרען, דאס דיא אונגאַרישע רעגיערונג איינע נערעכטע אונד קרעפ־טיגע אויס. וועלכע אידיר יודענשאַפט צו שטעגען

יעדע מינוטע פאַן דען ניהיליסטען מיט דיינאַמיט אונד פולווער אין דיא לופט געשפּרענגט יודענדע קאָנן. דיא אַנטע דער צאַר צו אינגאַטיע. וויא אינינסט בלק צו בלאַס: לקוב אויבי לקחתיך הנה ברכת בך! איך האבע דיך גערופען, דוא זאָללסט מיר דיעזעס ניהיליסטענפאָלק פאַם האַלזע שאַפען, אינדעססען פערניכטעסט דוא מיר דיא יודען, אונד זאָ ניהיליסטען זינד הייטע נאָך שטערקער, וויא פריהער. נעהע צום טייפעל, איך קאָנן דיך ניכט ברייכען! — אונד ווער רופען אהם צום אבשעדע נאָך: כן יאבדו רשעים.

פּערשיידענע נייאַנקייטען.

(איבער דאס דועלל צווישען וואהרמאַנן אונד אישטיצ'ס) האבען ווער נאָך נעהערעס מיטצוטהיילען. דאס דועלל העטטען שבת פריה שאַטטענגרבען אַזלאַנ־גען האט אבער אישטיצ אום איינע אויפשוב ער־טהמט, דא ער זיינע פרייוואַזאַבען צו אָרדענען האבע. אישטיצ ווער זעהר אויפגערעגט. מאַן וואוסטע ניכט דיא אורזאַכע דיעזער אויפגעגונג, ענדליך וואַרדע דאס געדיימפּנס ענטדעקט. אישטיצ לעבט שאַן מעהרערע אָהרען מיט אינער פרייא אין זאָ־נענאונטער וועלטער עהע. דיעזעס פערהעלטניסס ענטשטאַמטטען קינדער — נון וואר עס אהנע זעהר אונאנגענעהם. דאס דועלל פיִרהער איינסצוקעפּפּען, בעפאָר ער ניכט דען עדבעזוד מיט זיינער צוגעלעב־טען נעשלאַסען האט. ער וועגעטעט זיך דאַהער אַנ דען בישאָף נאָך גראַן אונד ערהיעלט מעלע־נראַפּש דיא מטטטהיילונג, זיך גלייך טרייען דיר־פען צו לאַסטען. זאַמטטאַג אום 8 אוהר אבענדס וואור־דע אישטיצ מיט זיינער געליעבטען עממא פאַם־מאַרי פאַם הייזיגען יאָזעפ שטעדטער קאַפּאַלאַן אין זיינער וואָהנונג נעטרוועט. איינער דער צייַ־גען וואר זיין פיִרינר אָנאַד. אַלזאָ דאס וואר דיא אוראַכע, דאס דער צווייִלאַפּפּע אַם שבת ניכט שאַבאַטטאַאַר. אבער ניכט וויא איינע אַעפּטער צי־טונג מעלדעטע. דאס הערר וואַרטמאַן אַם שבת ניכט שיעטען וואָללטע. ווער האבען אים פאַרגען לאַאַטטע בעריִיטס נעמעלדעט. דאס אַנגעגאַנ פיִרה אום 6 אוהר דאס דועלל דורך דיא אַפּלעיצ־אַ. דועל־בע דיא וואָהנונגען דער בייִדען פאַרטיִען בעוואָב־טע. פערהינדערט וואורדע. אַלס צוועלף דיא דועללאַנטען אום 6 אוהר פיִרה פאַם הייזיגען אַלטען וועטטער־עענ־פּאַטען מיט אַדדען צייגען צוזאַמטע־נעטראַפּפּען וואַרען, מאַכטען דיא צייגען זיך אַן דיא אַרבייט. צוויי צייגען האַטטען 25 שריטטע אבנע־טעסטען, אונד דען דועללירענדען דיא פאַלאַטע אַ־נעוועזען, דיא אַנדערען צוויי צייגען האַטטען דיא פּטטאַלען נעלאַדען. עס וואר דער מאַעטטע דער עגטשלייִדונג נעקאָממען. דער אַלטעסטע דער צייגען פערזוכטע נאָך דיא בייִדען נעגענע איסצוזעהען, אישטיצ אַנטטע: נעהען דיא צור זאַכע! וואַרטמאַן אַנטטע: נאָך זאָ איינער בעליִידיגונג ניכט עס קי־נען איסגלייך; נון ערקלערטע לאַרייכלים קאָוואַטע דער אַלטעסטע דער צייגען, דיא דועלל־בעדענ־נען. בייִם קרעסטען קלאַטטע מיט דער האַנד קאָנענן דיא דועלל־אַנטען דיא פּסטאַלען עריִכטען אונד צייגלען: דער שען קאָנן עראַלענען עוישען דעם קרעסטען אונד דערטטען הענדערקלאַטטע. קוים האַט־טען דיא בייִדען נעגענער אידרע שטעללונג איינגע־נאָממען, וואַרטמאַן האַטטע בעריִיטס דיא פּסטאַלע צום שוס עראַבאַנען. אַלס אין פאַרטיִמאַן אין נאַ־לאָפּפּ צו ריִיטען קאַם אונד אַפּלענדעדע זאַגטע: אים נאַמען דעם נעזעוועטצס: פערבעטע איך דען ווייס אין רוסלאַנד ווערדען דיא יודען פערפאָלגט, אין ווערדענד אין אונגאַרן דיא יודען נעליִכען שוטץ, וויא דיא אנדערן בירגער צו גענייסען האבען, גלי־כע פּפליכטען אונד גליִכע רעכטע! אינגאַרן איזט ניכט אין לאַנד, וויא דיא פריהיִיט אינעם פאָלקעס מיט פיסען נעטרעטען ווירד!

אינגאַטיע נעשטירצט!

אים פעטערסבורג ווירד דיא ערפריילִיכע נאַכריכט נעמעלדעט, דאס אויף בעפעהל דעס צאַ־רען, דער מיניסטער דעס אינערן, גראַפ אינגאַטיע פאַן זיינער שטעללע ענטהאָבען, אונד אַן זיינער שטעללע נראַף מאָלטסאַפ צום מיניסטער דעס אינ־נערן ערנאַנט וואָרדען. אַלזאָ אין עגרליך איזט דער צאַר צור אינזיכט גאָלאַנגט. דאס דיא רוהיג אונד אָרדענונג זיינעס לאַנדע זעהר נאַמהאַפט זיא. דיעזע קאָנגטע אבער אונטערדער לייטונג איינעס לייגערס אונד הייכלערס, וויא דיעזער אינגאַטיע וואר, ניכט הערלנגשטעללט ווערדען, דאהער מוסטע זיך דער צאַר ענטשליעסען, דיעזען זיינען לייבלייִנג אַלזאָלע צו לאַסטען, זאָ לאַנגע נראַף אינגאַטיע אַן דער שפּיטצע דער רוסישען רעגיערונג שטאַנד, זאָ וואר דער אויראַפּאַישע פּרעזעס בעדראָהט. עס האט מיט אַלזאָן עדלייכטען אונד נאָך מעהר מיט אינערלוב־טען מיטטעלן, נעגען דען אויראַפּאַישען פּרעזעס נעאַרבייטעט. עס איזט ניכט לאַנגע הער, אַלס אינ־נערע זייטע בעזיִנגונגען דורך דען נעגערעל שקאַ־בעלעע אין פאַרייז דער נאַנצען וועלט פערקינדיגט לייס. אונד עבען עטצטע ווירד אין פּראַצעס אין לעמבערג פערהאַנדעלט נעגען דיא שפּאַנגע. וועל־כע אינגאַטיע אין גאַליִציען בעצאַהלטע, דאַמיט דיא דיטהאַיִנישען בייִדען פאַן דעם אַטטערבייִ־שען שטאַאַטטע אבזוגרייִנ מאַכטען אונד דעם רי־סישען גלויבען בעקעהרען. אבער זעלבסט דיא קלאַגע אַטטערבייִ־אונגאַרנס האבען אינגאַטיע ניכט שטרייִנגע נעבעלען, אויס דאָך אינגאַטיע ווייטער מיניסטער נעבליִבען, אַלס ער דורך שקאַ־בעלעע דען האַס נעגען דייטשלאַנד פערייִנט לייס. טראָטץ דער ענטטטעהונג ביסמאַרקס! אינגאַטיע האַטטע זיינע שטעלע אין דער פאַנטאַזיטטטען פאַרטיִא. וועלכע בייִם צאַרען מעטטאַלע אינפלוס האַט. אינצווישען אבער האַט אינגאַטיע בעוויִזען, דאס ער אין אינזיכטיגער מעגיִס אויס. דער צאַר האַט אים דעסהאַלב צום מיניסטער דעס אינערן נעמאַכט. דאַמיט ער אים דיא ניהיליסטען פאַם האַלזע שאַפען. דאַמיט ער רוהיג אין אָרדענונג אים רוסישען ריִיכע הערשטעללע. אינשטאַטט דיא ניהי־ליסטען צו פערניכטען, האַט אינגאַטיע זיך מיט דען יודען אבגעגעבען. ער האַט דיא יודען דעם פאַל־לאַק אויס לאַסטטיגע הענגעוואָרען. דאַמיט האַט אַלאָן אייגע בעשעפטיגונג האבע אונד דער האַט פאַם צאַרען אבגעוועהנדעט ווערדע. נאַכדעם אבער דער אַבבעל מיט דער יודען פערטיִג וואר, מאַכטע ער זיך אויך אבער דיא בריעפטאַשען דער נוטס־בעזיטצער אונד אנדערער ריִיכען ריִיטע.

דיא האַט מאַן ענדליך אינגעזעהען. דאס דער אינגאַטיע נאַנץ אין געוויִסער אַאַפּפּע איזט. זיי־נע איינגעגע אַרטיִא האַט ער בעלאָגען אונד בע־טראָגען, דעסהאַלב האבען דיא פאַנטאַלאַוטטען אידן פאַללען לאַסטען. דער צאַר האַט אויסגעזעהען, דאס ער עבען הייטע נעגראַדע אַן שטטאַלאַ איזט, וויא פאַר איינעס אַהרען, בעפאָר אינגאַטיע דיא רעגיערונג אַבערגאַמטען האַט. דענן מאַן וואָללטע דיא קראָנונג פאַרגעמען, האַט מען אַן זיך הערטטע־שטעללט, דאס דיא קוריכע אינטערגראַבען וויא, אונד

פּרעסיטענע נייאַנקייטען.

דאס נעוויסטער, וועלכעס זיך דיסטער דאס אינגאַרישע פאָלכסלעבען אומלאַגערטע, איזט עדליך פּאַרבלאַט, עס האט אויסגעעמאַכט. הערר איש־טיצי אונד זיין בוזענפרייַנד אַנאַדי האבען אַלעס מאָגליכע אין בעוועגונג געזעטצט, אום איינע יודענ־פאַנע אין אינגאַרן צו שאַפען, עס איזט אידענ־אבער ניכט קלוגלענען. זיא האבען אידיר זאכע מיט נאַראָסער שלוידיִיס איינגעלעשיט. זיא זינד אבער וויא אַלעלע פּיִנדע אויזאַלעס פאַם אַלטען המן אַנ־נעפאנגען, ביז צו דעם אַלעלערייִנסטען טאַפּע־עס. לאַרעער המן צו שאַנדען וואַרדען. אין דער פאַפּענ־ליכען מיינונג איזט זיט דער לעטצטען ביִיסאַמאַנ־דזענונג אין אישוואונג איינגעטרעטען. דער נאַטשלאַג פיִר דאס יודענטהם פאַן נראָסער בע־דייטונג איזט. ווער האַטטען צוואַר קיינע יודענהטס צען, וויא אין ביִסלאַנד, צו בעפרייִדען. אבער איש־טיצי'ס יודענפיִרפאַלליגענען אונד דיא פיִרטע פאַר דער איינזאַנ־דערונג דער פליִכטלינגע האט בעריִיטס איינען גראָ־סען טהייל דער אונגאַרישען דעפּוטירטען, פיִר איש־טיצי'ס פאַלאַנע ענדיגען נעמאַכט. דיא אינגאַרישען צישוגנען האבען גאַנץ איינער איבערפלוטהונג רי־סישער יודען צוגעוואָרפען. אינשאַטט דאס פאָלק צו בעשוויכטיגען. האבען זיא עס נאָך מעהר אַלאַר־מירט. צו דעם קאָם נאָך דיא אינגליִכליכע נאַכריכט אים טסאַ־עפלאַר פאַן דעם בלוט־בלבוד, וועלכעס ביא אינעס נראָסען טהייל דעס פאָלקעס דען אַל־טען אבערגלויבען וואַכטיגען, אונד דיא אַעדערבע־מיִנונג נעגען דאס יודענטהם אויפגעמיִנטערט האט. ווענן אויך ניכט צו בעפרייִדען וואר, דאס דער פאַנאַטיִזמוס אָבאַבלד, דיא הייִצע דער יודען שטיִרמען, דאס פערמאָגען דערזעלבען פלינדערן ווירד. וויא עס דיא רוסישען יודענפערפאָלגונגע, אויסגעוויִזען האבען, זיא וואר דאָך צו בעפרייִדען. דאס צוויִיטע דען בייִרען אונד דען יודישען בעוואָ־נערן אויף דעם לאַנדע דאס נוטץ אויפפערגעדמען געשטאַרבען ווערדען מאָנטע. עס האט דאַהער זעהר אויבערראַשט אין דער שאַרדט. אבער פּ״ער טרי־ריגער אויף דעד לאַנדע אויסגעוועהען.

אישטיצ'ס בריוטאַלען אויפטרעטען אים ביִיסאַמאַנ האט פיִר דאס יודענטהם וועניגסטענס דען נוטצען, דאס דיא אַפּפּעזיציאָן מיינונג פיִר דאס אָהנע יודען נרונד בעליִידיגט אונד אנגע־ביִפּפענע יודענטהם פאַרטיִא נעגאַממען — דיא העפטיגקייט אישטיצ'ס האבען אויך דער קלייִנס־טען ביִפאַלל ניכט מעהר צו עדוואַרטען, זעלבסט דיא צייטונגען, וועלכע פיִרהער איינען אנשטריך פאַן יודענהאַס צייגען, טרעטען הייטע צוריִק פער־טהיידיגונג דער יודען אויף אונד פערפאָרמהיילען דיא אנטיסעמיטישע העטצעריִיא דורך דיא צייטונ־גען ניכט אינטערעסטצט ווירד, דאנן פערלייִרט זיא זיך אונד ווירד פאַן זעלבסט פערשווינדען.

עס וואר דאהער אומסטרהיִן נוט, דאס איינ־מאל דאס נעוויסטער לאַנדערבאָדען אויס יעטצט אויס דער הייִמטמאַל הייטער. דיא נאַכריכט פאַן דיע־זעס פאַרפאָלגט וווירד דורך נאַנץ איירעפּאַ נעהען, דאָך ווירד מאַן אבער אויך פאַראַהרען, דאס דיא אונגאַרישע רעגיערונג איינע נערעכטע אונד קרעפ־טיגע אויס. וועלכע אידיר יודענשאַפט צו שטעגען

יעדע מינוטע פאַן דען ניהיליסטען מיט דיינאַמיט אונד פולווער אין דיא לופט געשפּרענגט יודענדע קאָנן. דיא אַנטע דער צאַר צו אינגאַטיע. וויא אינינסט בלק צו בלאַס: לקוב אויבי לקחתיך הנה ברכת בך! איך האבע דיך גערופען, דוא זאָללסט מיר דיעזעס ניהיליסטענפאָלק פאַם האַלזע שאַפען, אינדעססען פערניכטעסט דוא מיר דיא יודען, אונד זאָ ניהיליסטען זינד הייטע נאָך שטערקער, וויא פריהער. נעהע צום טייפעל, איך קאָנן דיך ניכט בריִיכען! — אונד ווער רופען אהם צום אבשעדע נאָך: כן יאבדו רשעים.

פּרעסיטענע נייאַנקייטען.

(איבער דאס דועלל צווישען וואהרמאַנן אונד אישטיצ'ס) האבען ווער נאָך נעהערעס מיטצוטהיילען. דאס דועלל העטטען שבת פריה שאַטטענגרבען אַזלאַנ־גען האט אבער אישטיצ אום איינע אויפשוב ער־טהמט, דא ער זיינע פרייוואַזאַבען צו אָרדענען האבע. אישטיצ ווער זעהר אויפגערעגט. מאַן וואוסטע ניכט דיא אורזאַכע דיעזער אויפגעגונג, ענדליך וואַרדע דאס געדיימפּנס ענטדעקט. אישטיצ לעבט שאַן מעהרערע אָהרען מיט אינער פרייא אין זאָ־נענאונטער וועלטער עהע. דיעזעס פערהעלטניסס ענטשטאַמטטען קינדער — נון וואר עס אהנע זעהר אונאנגענעהם. דאס דועלל פיִרהער איינסצוקעפּפּען, בעפאָר ער ניכט דען עדבעזוד מיט זיינער צוגעלעב־טען נעשלאַסען האט. ער וועגעטעט זיך דאַהער אַנ דען בישאָף נאָך גראַן אונד ערהיעלט מעלע־נראַפּש דיא מטטטהיילונג, זיך גלייך טרייען דיר־פען צו לאַסטען. זאַמטטאַג אום 8 אוהר אבענדס וואור־דע אישטיצ מיט זיינער געליעבטען עממא פאַם־מאַרי פאַם הייזיגען יאָזעפ שטעדטער קאַפּאַלאַן אין זיינער וואָהנונג נעטרוועט. איינער דער ציי־גען וואר זיין פיִרינר אָנאַד. אַלזאָ דאס וואר דיא אוראַכע, דאס דער צווייִלאַפּפּע אַם שבת ניכט שאַבאַטטאַאַר. אבער ניכט וויא איינע אַעפּטער צי־טונג מעלדעטע. דאס הערר וואַרטמאַן אַם שבת ניכט שיעטען וואָללטע. ווער האבען אים פאַרגען לאַאַטטע בעריִיטס נעמעלדעט. דאס אַנגעגאַנ פיִרה אום 6 אוהר דאס דועלל דורך דיא אַפּלעיצ־אַ. דועל־בע דיא וואָהנונגען דער בייִדען פאַרטיִען בעוואָב־טע. פערהינדערט וואורדע. אַלס צוועלף דיא דועללאַנטען אום 6 אוהר פיִרה פאַם הייזיגען אַלטען וועטטער־עענ־פּאַטען מיט אַדדען צייגען צוזאַמטע־נעטראַפּפּען וואַרען, מאַכטען דיא צייגען זיך אַן דיא אַרבייט. צוויי צייגען האַטטען 25 שריטטע אבנע־טעסטען, אונד דען דועללירענדען דיא פאַלאַטע אַ־נעוועזען, דיא אַנדערען צוויי צייגען האַטטען דיא פּטטאַלען נעלאַדען. עס וואר דער מאַעטטע דער עגטשלייִדונג נעקאָממען. דער אַלטעסטע דער צייגען פערזוכטע נאָך דיא בייִדען נעגענע איסצוזעהען, אישטיצ אַנטטע: נעהען דיא צור זאַכע! וואַרטמאַן אַנטטע: נאָך זאָ איינער בעליִידיגונג ניכט עס קי־נען איסגלייך; נון ערקלערטע לאַרייכלים קאָוואַטע דער אַלטעסטע דער צייגען, דיא דועלל־בעדענ־נען. בייִם קרעסטען קלאַטטע מיט דער האַנד קאָנענן דיא דועלל־אַנטען דיא פּסטאַלען עריִכטען אונד צייגלען: דער שען קאָנן עראַלענען עוישען דעם קרעסטען אונד דערטטען הענדערקלאַטטע. קוים האַט־טען דיא בייִדען נעגענער אידרע שטעללונג איינגע־נאָממען, וואַרטמאַן האַטטע בעריִיטס דיא פּסטאַלע צום שוס עראַבאַנען. אַלס אין פאַרטיִמאַן אין נאַ־לאָפּפּ צו ריִיטען קאַם אונד אַפּלענדעדע זאַגטע: אים נאַמען דעם נעזעוועטצס: פערבעטע איך דען

לאסט. אבגלייך איינגעגלען בעשטעבט זינד, דען באדען דאנצו דורך אללערליא מסט אונד דינגער פארצוביי־מען) — מאכטע עד מיט דער האנד איינע בעווינגונג. נון שפ־אנגע אישטיצי פאן זיינעם זיסצע אויף. אללער וואטה אונד טראם דיעעקט אויף וואהרמאנן צו. אונד פ־אנגע אדן בארש, אב ער מיט זיינע לעטצטען וארטען אדן נעמינגע האבע? וואהרמאנן זאגטע ער האבע צום גאנצען דוזיג נעשאפ־אבען. אישטיצי זעגדעטע זאפארט דיא דעפוזיטען אנאדי אונד סוהאבי צו וואהרמאנן אונד לעיס אדם וויגען דער אבגונגן וואדע צום דוועלל פארדערן. וואהרמאנן ערקלערטע, דאס ער אישטיצי ניכט בעליידיגען וואללטע, ער האבע נור אינע האנדבעוועגונג גנעמאכט, אונד ניכט מיט דער האנד אויף אישטיצי געצייגט. ער ניממט דאהער דאס דוועלל צו אן. נון גינג אישטיצי מיט דען בירדען צוגען צו וואהרמאנן, דער אם בבליא מהעקצממער זיך בעפאנד אונד זאגטע צו אדם: „זיא האבען מיך בעליידיגט אונד דאס דוועלל ניכט אנגענאממען. איך ערקלערע זיא דעעטס פור איינען עלעגרען שטרקע.“ וואהרמאנן אנטווארטעטע אין גערייצטעם מאנע: „איך האבע זיא ניכט בעליידיגט. דען אנגריפ־פ וויזיע איך צוריק, דענן זיא זינד אין עלעגרער שטרקע.“ אין דיעזעם מאמענטע ער־האב אישטיצי דיא האנד אונד פ־ערזעטצט צו וואהרמאנן אינגען דיעם. וואהרמאנן וואללטע צוריקט לאגען, אבער דיא דעפוזיטען פערהינדערטען דיא שלעגערייא. דער פ־אפאלל פערבריטעעט זיך וויא אין לופ־פיער אונד פון ניכטסאנע. דיא מיטעטער דעלטען גלייך אם מיטטערגמסער אינע קאנ־פערענץ אב אונד וואהרדע איך מסאם אנטראן בעשלאססען דאפארט אין אינער גערייטען וויטצונג אבער דען בעדויערליכען אפאל צו פערהאנדעלן. דאס פובליקום מוסטע דאס הויז פערלאסען. אם דריי אוהר וואהרדע דיא וויטצונג וויעדער ערפ־אפ־נעט אונד דאס הויז איבער דען פארפאל דינע מוסטע־ל לינגע פ־אפאקאללאריש אומגעשפ־אבען. איש־טיצי אוטש אין אפאנגע דעסטע אם דער רעגע־רונגספארטיא אנגעגרעטען, — שפעטער האט וואהרמאנן זיינע צייגען, דען פרסטען אדעקאלד אונד לארסכיוס קאוטש אן. אישטיצי נעזוגעדעט אונד אדם צום דוועלל אפרדערן לאסטען. אנגטאנ פריה אום 6 אהר דעטעט דאס דוועלל מטטעלסט פיסטאלען שטאטטגדען. אללען, דיא פאלצייא עדשיען אונד האס דען צווייקאמפ פערהינדערט.

(5000 גולדען בעלאהנונג.) פור דען צו־שטאנדעבריינגען דער עסטער שאלימאשי האט דאס מאגדעבראנדענבייא דעם מיניסטער ריאמס דעם אינגגרן 5000 גולדען עלעגען. אויך דערזיינגונג בעפאטמט דאס געלד, דער דען אדט וואדא ליבע דעם אום טאא עפלאר פערשוואנ־דענען מעדכעגס לייגנט. אנגבט, אדער דעם גע־רכטט צור אויפגנהמנג דערזעלבען בעהיפלליך אזט.

(אוים לופקאו) ווירד טעלעגראפ־ירט, דאס עסטער שאלימאשי דאדט אם דיענסטע זיא. בין יטצטע אזט נאך ניכט ערוויזען, אב עס דאס פערשוואנדענע עפלאדער מאדבען זיא.

(דער ערצבישאף פאן פאריז) האט פור דיא רוסישען פלכטלינגע 10,000 פ־אנק גע־שענקט. אונד אן אינעם שרייבען זיינען אבשיא גענגען דיא רוסישען וודעגפ־אלגנגען איסכנ־שפ־אבען.

(דיא אויפלאזונג דעס רייכסטאגעס) פ־ערפאלגט אן דער זאמסטאג־סטצונג אונד ווערדע דיא שטצונגען עסט אם 5־טען אקטאבער בעגנגען.

נייעסטעס.

דאס דוועלל צווישען וואהרמאנן אונד אישטיצי האט זאנגטאג נאכמיטטאגס בייא ערשטי שטאטט־גגפונדען, עס איזט גלימלך אבגלעפען, עס וואהרדע נעמאנד פערזוכט.

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

געטרייד־נעשעפט. פאן וויצען וואר עפסטאנד מסט צו מארקט גגבראכט, דער פרקוף וואר גוט. 50000 מעצטע־ווארדען פרקופט.

קארן —7,85—8 גולדען.

גערסטע מיטטעלוואארע 7.40—7.65 גול. מאלצ־וואארע 7.40—7.50 גולד.

האפער 7.60—7.65 גולד.

קוקורוזן 7,92—7.95 גולד.

רעפס קאפל פור אינוטס־פעסטעמבער 13.25 — —. גולד.

מעהל־פרייזע פור באללען צו 100 קילאגראם אב בודאפעסט, נומ:

8½	8	7	6	5	4	3	2	1	0
13.50	15.70	16.80	17.90	—.19	19.60	20.10	20.60	21.10	21.50

גולדען.

הילזענפרייזע. פיזאלען 9—9 גול. צווירבאאנע 11.50 קרייצער 8—12 גול. נעשעלטע 15.50—25.50 גול. לינזען 10—16 גול. קיסמעל 25—26 גול. האזפאטען 11.50 גול. הירזע 6.10 גול. הירזקבירן 10—10.50 גולדען (באללען פור 100 קילאגראם).

אינשלים (הלב) 46—47 גול.

צווישקען, באמטיש 24.10—.— גול. פרבי־שע פרייזע 22,10—22.75 מיטטעלוואארע 22.30 גול.

בודאפעסטער בארזענקורזע פאם 11. יוני.

לאזע.	קר	סל
1854ער 4פרעצענטיגע שאטאסלאזע	119	75
1860ער נאטיגע לאזע	130	—
1860ער פרעמדע	133	95
1864ער שאטאסלאזע צו 100 גולדען	173	—
1864ער „ צו 50 „	172	—
קרעדיטלאזע	176	50
דאנו־דאמפפשיפפאהרטס־לאזע	111	50
אונגار־פרעמדע־לאזע צו 100 גולדען	116	50
„ חאלבע צו 50 גולדען	118	—
פרוטסבאל־לאזע	108	50
וויינער קאמפנהאלזלאזע	126	—
פרעמדער לאזע צו 100 גולדען	127	—
קאמא רענאבאשיטע	35	—
פירקנלאזע	27	10
אינסבריקער לאזע	25	—
קלאר לאזע צו 40 גולדען	41	50
קעלנווישע לאזע „ 10 „	17	50
קראקויער לאזע „ 20 „	20	—
אגזע־לאזע „ 40 „	41	—
מאלפפי לאזע „ 40 „	38	—
וואראזדין לאזע „ 10 „	20	50
סאלם לאזע „ 40 „	52	50
אלאצבורגער לאזע „ 20 „	24	—
סט. גענעזיס לאזע „ 20 „	47	—
סאגיסטריער לאזע „ 20 „	23	—
וואלדשטיין לאזע „ 20 „	29	—
וויינישגרעצער „ 20 „	39	—
לאנאבער לאזע „ 20 „	23	—

וויערסט־פאפ־ערע.	קר	סל
אונגאריש נאדלרענטע 6%	119	75
אונגאריש שאטץ־ענטע 5%	—	87
אונגאריש גרונדענטלאסטונגען	—	96
טעמעשער־באנאטער	—	95
וויעבענבריגער	—	96
גאליציאנער	102	—
קרואטיער	100	50
אונגאריש אייזענבאן־אולענען	133	25
וויינבערגער־אלבאהנען־אולענען	—	96
פאפ־ריגע דער אונגאריש־באנקענדע־.		
רוס־אושאלדט צו 5½ פרעצענט	101	—
דעטאה דער אונג. דיאמאנט־באנק צו 5½%	102	—
דעטאה אללגעמ. באנקענדעדעס צו 5½%	100	50
דעטאה צו 5 פרעצענט	101	50
דער אונגאריש־גאליציאנער	166	50
דער נאדדאמבאנען	169	50
אסטריאיש קרעדיט־אקציען	321	—
אונגאריש קרעדיט־אקציען	316	50
טעמעשער 3% אולענען	34	—
נעלד־קורזע.		
וויענער־ווארזע	100	—
דוקאטען	5	65
אסטריאיש־אונגאריש 8־גולדען־לאדר־.		
שטיק (20 פראנקס)	9	51
נאפאלעאנאר	9	51
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58	55
20־מארק־שטיקע	11	70
רוסישע פאפיערגעלד	1	20

פרוכטפרייזע דער קארנהאללע פאם 11. יוני.

פרוכטע	מאס	פר.	מעטער 100 קילאגראם
קארן אלט	72		8.25—7.95
גערסטע מאלטן	64		8.10—7.60
גערסטע מוסטער	62		7.40—7.20
האפער	40		8.20—7.75
קוקורוזן באנאטער	75		7.55—7.50
אנדערער	73		7.45—7.40
הירזע אלטער	—		6.25—6.10
			—
וויזען פר. פרוהאהר			—.—
„ „ הערבסט			10.68
			—.—
קוקורוזן מאי־יוני			7,62
נעסטל הערבסט			6.62
			—.—
רעפס „ פרוהאהר			13.—
הילזענפרייזע			
פיזאלען			10.— 9.—
צווירבאאנען			11.50 11.—
לינזען			16.— 10.—
ערבסן			12.— 8.—
הירזקבירן וואסטס זאק			10.50 10.—
מאהן נרייזע 34 פל. בלוי			41.— 39.—
האזפאטען			11.50 10.—

	—	—		—	—
	11.40—11.50	74		—.—	—
	11.55—11.60	75			
	11.65—11.70	76			
	11.80—11.90	77			
	11.95—12.05	78			
	12.10—12.15	79			
	—.—.—.—	80			
	12.05—12.10	74			
	12,15—12.25	75			
	12.30—12.40	76			
	12.45—12.50	77			
	12.55—12.60	78			
	12.65—12.70	79			
	—.—.—.—	80			
	—.—.—.—	—			
	12.30—12.40	75			
	12.45—12.50	76			
	12.55—12.60	77			
	12.65—12.75	78			
	12.80—12.85	79			
	12.90—12.95	80			
	12.15—12.20	75			
	12.25—12.35	76			
	12.40—12.50	77			
	12.55—12.65	78			
	12.70—12.75	79			
	12.80—12.85	80			
	—.—.—.—				

ראה־שפיריטוס 30½—30¼ קר.

שפיריטוס, פרעסהפעזנען. 33½—33 קר.

Herausgeber und verantwortl. Redacteur: Carl Lederer.

Druck von Markus Neuer Budapest, Kerepescherstraße 14.

העזיגע אבערראבביגער ערהיעלט געסטערן אויס דעם פאַרבאָט באַטוי ביא טשאַפּ דיא שרייבליכע מעטהאָלונג, דאס דער ראַטגעבער אַרטסיכטיר דיא אויס מיסאַ-עפּלאַר פערשוואונדענע עסטהער שאלי-מאיש געפונדען אונד באַרייטס אין אידר דיי-מאַסטאַרפ אבגעפודרט האט. אלס צווייטער בעגלייטער האט דער ריכטער איינען איז-אעליטען נאמענס הערמאַנן בריין מיטגענאָמען. דיא ע. שאלימאַיס יאַלטע אונגעבליך ערצעהלונ האבען, דיא זיא אין דער עפלאַרער געגענד, וואוזלבסט דיא בעריינדטעט וואר, דורכגעגאַנגען איזט. ווייל דיא אידרע הערשאַפט צו שלעכטעס לעבענס טוואַנדעל פערזיכטיגען יאַלטע ביז דייסט האט זיך דיא אבע נאך ניכט בעשטעגט.

* (דיא רעוואָלוציאָן אין עגיפּטען). אין דאַרמשטאַדט, וועלכע מאַן בע-פרכטעט האטטע, זינד אין אַלטע איינער שלע-גערייא איינעס איאבעדס מיט איינעס איירא אַפּאַר איסבעערבאָגן. דערבעי ווירד אים אַלטאַמאַר-ריען אַפּגעגעבען געמעלדעט: דער אראבישע אַפּ-בעל יריפּ דיא איראַפּאַר מיט קיטטעלן אונד מעסטער אין. בעראַך אונד פלינדערטע דיא זיי-זער אונד נעשעפטע. דער ענגלישע קאָנזול וואַר-דע אויף דער נאכסט אים זיינעם וואַגן נעריסטען אונד מיט איינעס שטעקען פערוואונדעט. דיא איי-ראַפּאַר האבען אים דען דייטערן אויף דיא אראַ-בער נשאַפטען, וועלכע ווירדער אין דען שטראַ-סען אונטער דען איראַפּאַרען אין בלוטבאַד אנ-ריכטען. 100 מאַרק אונד מעדר אלס 200 פערוואונדעטע בעלעבען אם פלאטעצ. דאס עניפ-טישע מיליטער איזט ערסט נאך דעם דער אבעבעל 4 שטונדען נעמאַרדעט אונד נעפלינדערט האטטע איינגעריכטען אונד דאס דיא רוהיג הערנע-שטעלט. דער אטאַלינישע קאָנזול וואַרדע דורך איינען אים דער מטטע נעפאַלען בעאַבלט נעגען שטיין פערוואונדעט. דער פאַנצאַזישע קאָנזול וואַרדע אויך פערפאַלט. ער קאָנטע זיך אבער רעטטען. דיא פרייא דעס אכטערריכטיגען קאָנזולס וואַרדע אויף דער שראַנקע אנגעריפען אונד בעשטעגט.

* (איין בלוטבלבול אין דאנ-ציג). אין יידישען קראַנקען פערנעט זיך נאכפאל-גענדע בעשכטע איינעס קינדערפטמאַרדעס פעגעיכ-נעט: אם יידישען אכטערפעסטע דעס יאָרדעס 1662 מאַנ דאס יאָר 18-יעדרינע זאָרגבען דעס ביר-גערמיסטערס פאַן דאנציג ערמאָרדעט אונטער שטיק דיא וואָרטע פאַנגען: „דרך כהב מיקקב", עס איזט דער-פאַרנעפעגען איין שטאַרק אין אפאַר.

אויף איינעס טראַגען זאַן בר כהבא, אדם צור דייטש ראבבי קוקבא. דאס נאנצע הערנ צאַן אין פייערליכער אָרד-נונג אַבגעגאַנגען, אונד אַללע זונקטקע אידרע לאנגען אונד שווערטער, אלס דיא פאַר דען הערלעכטשטיגען פיהרער נעלאנגטען.

אויף דער עבענע פאַן מאַרען שאַנד דער פינד אין שלאַכטפאַרבנונג. אים צאַנען דיא הערעבעצינע דער יודען ענטגעגען אונד שלונגען אים אונדערען עדע איהר לאנגע אויף. מאַן קאָנטע דייטליך דיא פייער דער בידערדייטיגען הערנ אונטערשידען, אונד דאנן אונד וואַגן ערשאַנען דער קלאַנג דער פערזיכטיגן מוזיק מיט אהנונגסאָללעס שאַללע אַן דיא אָדרען דער זיך נעגענגאַבערשטעהנדען. קוים איינע פיינדעלמילע פיינגאַנגן דיא נעוואַלטיגען הערעסמאַסטען, פאַן דעם פאַרגענגען פאַנ הינג פעללליכט דאס שיקזאל פאַן אַנדערונדערען אב.

אום דיא צווייטע נאכטוואכע עראַהב זיך בר כהבא פאַן יינעם לאנגע, ער טראַט פאַר זיין צעלע אונד שריעט אַלדע נעפטיקען אויף דאס נעוואַלטיגע הערע, דאס מיר אידן צו קעפסען אונד צו דענקען בעריים וואַר.

„אַ, (אַנטשע ער) וועלד' איינע מאַיסטעשטע ערשי-נונג! אונד אויך, אין דאַס דייטע דעיטש נעוואַלטיגע הערע אים מיך נעזאַמטעלט! איבער דיא ווייטע עבענע הייזונדע, זאָ ווייס נור מיין אייגע שטיין קאָנן, פיללנן דיא ווייסען צעל-טע דיא פורפוריגע בלומען. אַלל דיעזע שאַאַרען דונד בעריים, מיר מיט צו קעפסען."

דיעזע מאַנ בראַך אַן. בר כהבא ליקט צום אנגרייפען בלאַזען, מיט דעם עצענטנס זיינעם הערעגען ריקטע ער מיט אונזערדרשטאַרקע קראַפט אויף דאס עצענטנס דיא רא-מער צו אונד בראַכטע דאס אבזולעט אַן פערוויررונג. דיא רא-מער וואַרדען צוריקגעדרעהנגען; בר כהבא עלרענעט מיט איינעגער האנד דען ראַמשטען פעלדהערן.

ווערדענד בר כהבא אויף דיעזע ארט שאַן דען דינג ענטשעידען גלויבסט. ערזאַרטעצט דען ליקנען פלינעל זיי-נס הערעס אין גאַנץ אנדערען פאַאַן. פלוטפיאוס, דער אונטערפעלדהערר דעס פיילוס מאַרסיאוס, דער זיך אין אייגער זעהר פאַרטהיל האַפטען שפעללונג בעפאנד, שלוג נכס נור דען אנגרייפ צוריק, ווערדען בראַכטע דען ליקנען פלינעל דער יודען נעגעלאַך אין אונגרדנונג אונד צער-שייסט איהן. דער איטער דעס פלוטפיאוס, דיינע נעגנער צו פערנעבען, הינדערטסט איהן דאראַן, דיא פיילוס לאַנג דעס ראַמשען צענטנס צו בעטעקען. העפטע ער, נאַכ-דעם ער דען ליקנען פלינעל נעשלאַגען, בר כהבא אים ריי-קען אונטערפאַנן, זאָ ווערען דיא יידען פערלאָרען נעווי-זיגן, יעצטט אבער נורנדקעט בר כהבא'ס אייגע דיא אונ-פאַרטיכטיגקיט דעס פלוטפיאוס אונד בעטעטעצט דעסטען אויבערהאַנד. ער ליעס פאַן דער פערפאַלגונג דעס ראַמ-שען צענטנס אב אונד אילטט דעס ליקנען פלינעל דיינעס הערעגס צור הילפט. מיט איינגעגער האנד שטעקקט ער דען פלוטפיאוס נידער אונד פרייט דעסטען קרינגער אַן דיא פלוטס.

דרייסטפיינדענד ראַמשע ליכטן בעדרקטען דאס שלאַכטפעלד. דיא איבריגען ראַמער נעטפאַלאָהן, פעלגע אויף אהנונג אונד ווערדען נאך אויף דער פלוטס פאַן דען פער-פאַלגענדען יודען ציזדערגעשטעקט אדער נעפאַנגען גע-נאַמטען. דער דיינג וואַר אין אַפּלקראַמטענער. בר כהבא'ס הערע האַטטע נור נעריגנע פערזאַמטע אַן דערשטאַנד.

אויף דעם שלאַכטפעלדע אומרעטטע ראבבי קוקבא דען ווייטיגען פעלדהערן.

„ער, אַללעטכטיגע נאָטט אויזאַעלס ווייא נעפריעזען, (אַנטשע ער) הייטע דאס אַר ערפיללט, וואס אַר דורך דיינען פראַפעטען הינגי שפרעכטיגע: נאָך אין קלייגען, אונד אַך אין אייגענע אַנד דען ראַמשיגן אַלדרען.

אויף דעם דייטע אונד ערשטעגען, בר כהבא אַלדענעס מיט אין דיא אַנטשלאַגטע, אונד זיין בלוט אונטער דיא מצות צו טעקנען, אונד אַלס באלד בעגאַנען דער פאַבעלאַן דיא פלינדערגיג אונד פערמאַרדונג דער יודען צו נעהען, אין אידרער אנגסט וואַנדטען זיך דיא יודען בטטטלד אין דען קיצאַנ, אונד דער ראבבי פאַן דאנציג מאכטט זיך אנהיי-שיג, דען מאַרדער בייגנען צווייא שטונדען אויפטיג-דיג צו מאכען, זאָ צוואר, אין אין זיינער שולד נכט צוצווייפעלט וועדרדען קאָننען. דער ערצאַנג ליעס נון דער פלינדערונג איינדאלט געבעטעט אונד צאַנ מט זיינעם האַף אויף דען מאַרטפטאַטען. דאמטט דער ראבבי דען מאַרדער פאַר אַללען אין בעצייכנג אונד זיינג שולד בעווייזיג. דער ראבבי ליעס איינען מיט איינעס טוך בעדעקטען האַהן ברייגען. יעהלטע פיך יודען אונד פיך כריסטען אוים דער אינשעעדענדען פאָלקע אונד אַרעעטע אַן, דאס עדער דיעזער 10 מענגער דען ריקען דעס האַהנעס שטרייכלען; דיעזער ווערדע, אַפּאַר וויא איהן דער מאַרדער בעריהדע, צו קראַהען בעגינ-נען. דיא צעדן מענגער, אונטער וועלכען זיך נאך דער אנגאַבע דעס ראבבי, דער מאַרדער בעפאַהל, שטרייבעלטען איינער נאך דעם אנדערען דען אונ-טער דעם מוכע פערבראַנגען האַהן, אַהנע דאס דיעזעדער יעדאַך איינען לויט נעגעבען העפטע. דער אונטערשטע פאָלק וועלכע דען בלוטבאַד בעגאַנ-שטרעגן, אבער דיעזער באַט אַדד נאך איינגע מ-נוטען אויפשוב אונד פאַרדערטע דיא צעהן מענ-גער אויף, אידרע הענדע אין דיא האַהנ אַלס 200 דיא פלעבען דער רבנטען דאנד וואר ביא 9 מענ-נערן פאָלקקאַמען בערוטס אונד נור ביא איינעס ריין. דיעזען מט דער ריינען האַנד פלעבע בעצייכ-נעטע דער ראבבי אלס דען מאַרדער, ווייל ער איים פערבנ. דער האַהן ווערדע קראַהען, דיעזען, דער אַ בער אונד אַבער מט רוס בעשטעערט וואַר, ניכט אַ בעריהדרען וואַגטן, ווערהענד דיא אנדערען נין מענגער, זיך אנשולדיג ווייסענד, דען האַהן רוהיג שטייר בעלט. ד אידרע הענדע בעשטעצטען, דער מאַרדער נעשאַאנד דאס פאַרבערכטן וואַר, ניכט אונד ערלאַזט דאדורך דיא דאנצינער יודען אוים איהרער בעדרענגנגס. — עס וואַר דער בריהדער בעי בירגערמייסטערס, דער דעסטען אינצינען זאָהן אונד ערבען אונ דעם וועגע שאַפטט, אום זיינגן נריזיגן בריהדער זעלבסט בעערבען צו קאָننען; דאס מאַנאוויר וואַר אבער פאַם ראבבי ערזאָגנגן, אום דען מאַרדער, וועלכער פאַן איינעס יודען ביא דער מאַרבאַט נעזעגען וואַרדע. אונא'ס טשאַפלעך אלס דען פערבעכער צו בעצייכנען.

(דיא רוסיש-יידישע פאָלכט-לינגע אין אַמעריקא). אין דען אַמע-ריקאַנישען צייטונגען, דיא גענעגנווערטע נאך איי-ראַפּא קאָממען, פינדען זיך מאַנכערלייא קלאַגען אי-בער דיא רוסישע פאָלכסלינגע פאַר. דיא מיסטען רוסישען אויסוואַנדערער האבען מט דען גראַמ-מען האַפּפענגנען דען באַדען אַמעריקאַס בע-טרעטען אונד זינד נאַטרליכערווייזע זעהר באלד איינער בטטטערען טייטונג פאַראַללען. דיא אַנ-ווכט דער פאָלכסלינגע. דאס מאַנ אדענען גליך בייא אנקוועטער אין שטיק לאנד פאַרבייא בען ווערדע, וואַר דיא אורזאַכע, דאס דער פאַר-שטעהנדע דעס נעוו-יאָרקער הילפסקאָמטעס פאַן דען אנקאָמאָלינגען מתעפלד מסהאנדעלט וואַר-דע. דער פאַדשטעהער ערקלערטע, עס זיא אונ-מאָגליך, דיא אַנגעלענען פאַרדערונגען דער רוס-שען פאָלכסלינגע נור צו בעטרייבען, דיא אידרע אידרע פאַרדערונגען ניכט בעווילליגט וועדרדען קאָנ-נען, אומריינטען זיא דען פאַרשטעהער דעס הילפס-קאָמטעס אונד מסהאנדעלטען אידס דער פאַרט, דאס ער דאס בעטטע הטטען מטטע. פראָפעסאָר עדרלך שרייבט אבער דיא אַכטע פאַלגענדעס: געגענווער-טיג קאָננען דיא איינוואַנדערער נאך אונטערשטטצט ווערדען, וואס אבער דאַנן, וועגן דער אלטערהאנד לאָקונגען, זעממטליכע רוסישע אונד פאַלנישע יו-דען נאך אַמעריקא קאָממען? ווערע עס ניכט בעס-סער, וועגן דאס דייטשע קאָמטעס, וועלכעס זיך צור אויפגאַבע שטעלטט, דיא רוסיש-יידישע אַיי-ווא'נדערער צו אונטשטטצען, צוגלייך דורך אר-טיקעל אין דער צייטונגען בעראַנגען מאַכען ווערדע, דאס דיא, וועלכע דרוסטען פרייזיזיע פערזאָרגנג ווערדען, ניכט וואַפּאַרט נאך אַמעריקא דער בער-קאָמטעס אונד זיך קיינער פרייזען הינצוגעבען דאַ-בען. דאס מאַן בעלד וויא קיינזעלשטען אויף דען שטראַסען פינדטט. מאַן וואַללט דיא פרייע ניכט נאך אַמעריקא לאָקען, אדענען ניכט פייע פאַדדרט גע-שטאַטטען אונד שליעסלד פאַן יעדטט אַיבער זיי-נען מאַראַלישען דעבענכטאַנדעל איינען אוטווייג פערלאַנגען. דיא פראַדרנג בלדרדט, דאס פעלע נור דעסהאַלב דער בעריכטאַמטען, ווייל דיא אויך איינמאל דיא נעלעגענהיט בעניטצען וואַללען, דורך פערמטטלונג דער אונטערשטטצונגסגעזעלשאַפט שנעלל גרונד בעזטטצער צו ווערדען.

איינעס דינגערהיפען ליעגען. זאָפאַרט הייעס עס. דיא יודען העטטען איהן צושלאַכטעטט, אום זיין בלוט אונטער דיא מצות צו טעקנען, אונד אַלס באלד בעגאַנען דער פאַבעלאַן דיא פלינדערגיג אונד פערמאַרדונג דער יודען צו נעהען, אין אידרער אנגסט וואַנדטען זיך דיא יודען בטטטלד אין דען קיצאַנ, אונד דער ראבבי פאַן דאנציג מאכטט זיך אנהיי-שיג, דען מאַרדער בייגנען צוויי שטונדען אויפטיג-דיג צו מאכען, זאָ צוואר, אין אין זיינער שולד נכט צוצווייפעלט וועדרדען קאָننען. דער ערצאַנג ליעס נון דער פלינדערונג איינדאלט געבעטעט אונד צאַנ מט זיינעם האַף אויף דען מאַרטפטאַטען. דאמטט דער ראבבי דען מאַרדער פאַר אַללען אין בעצייכנג אונד זיינג שולד בעווייזיג. דער ראבבי ליעס איינען מט איינעס טוך בעדעקטען האַהן ברייגען. יעהלטע פיך יודען אונד פיך כריסטען אוים דער אינשעעדענדען פאָלקע אונד אַרעעטע אַן, דאס עדער דיעזער 10 מענגער דען ריקען דעס האַהנעס שטרייכלען; דיעזער ווערדע, אַפּאַר וויא איהן דער מאַרדער בעריהדע, צו קראַהען בעגינ-נען. דיא צעדן מענגער, אונטער וועלכען זיך נאך דער אנגאַבע דעס ראבבי, דער מאַרדער בעפאַהל, שטרייבעלטען איינער נאך דעם אנדערען דען אונ-טער דעם מוכע פערבראַנגען האַהן, אַהנע דאס דיעזעדער יעדאַך איינען לויט נעגעבען העפטע. דער אונטערשטע פאָלק וועלכע דען בלוטבאַד בעגאַנ-שטרעגן, אבער דיעזער באַט אַדד נאך איינגע מ-נוטען אויפשוב אונד פאַרדערטע דיא צעהן מענ-גער אויף, אידרע הענדע אין דיא האַהנ אַלס 200 דיא פלעבען דער רבנטען דאנד וואר ביא 9 מענ-נערן פאָלקקאַמען בערוטס אונד נור ביא איינעס ריין. דיעזען מט דער ריינען האַנד פלעבע בעצייכ-נעטע דער ראבבי אלס דען מאַרדער, ווייל ער איים פערבנ. דער האַהן ווערדע קראַהען, דיעזען, דער אַ בער אונד אַבער מט רוס בעשטעערט וואַר, ניכט אַ בעריהדרען וואַגטן, ווערהענד דיא אנדערען נין מענגער, זיך אנשולדיג ווייסענד, דען האַהן רוהיג שטייר בעלט. ד אידרע הענדע בעשטעצטען, דער מאַרדער נעשאַאנד דאס פאַרבערכטן וואַר, ניכט אונד ערלאַזט דאדורך דיא דאנצינער יודען אוים איהרער בעדרענגנגס. — עס וואַר דער בריהדער בעי בירגערמייסטערס, דער דעסטען אינצינען זאָהן אונד ערבען אונ דעם וועגע שאַפטט, אום זיינגן נריזיגן בריהדער זעלבסט בעערבען צו קאָننען; דאס מאַנאוויר וואַר אבער פאַם ראבבי ערזאָגנגן, אום דען מאַרדער, וועלכער פאַן איינעס יודען ביא דער

אַלס דיא הייסטע אונד ערשטע, שטיראַ אום דען פאַרבעכער צו בעצייכנען.

(דיא רוסיש-יידישע פאָלכט-לינגע אין אַמעריקא). אין דען אַמע-ריקאַנישען צייטונגען, דיא גענעגנווערטע נאך איי-ראַפּא קאָממען, פינדען זיך מאַנכערלייא קלאַגען אי-בער דיא רוסישע פאָלכסלינגע פאַר. דיא מיסטען רוסישען אויסוואַנדערער האבען מט דען גראַמ-מען האַפּפענגנען דען באַדען אַמעריקאַס בע-טרעטען אונד זינד נאַטרליכערווייזע זעהר באלד איינער בטטטערען טייטונג פאַראַללען. דיא אַנ-ווכט דער פאָלכסלינגע. דאס מאַן אדענען גליך בייא אנקוועטער אין שטיק לאנד פאַרבייא בען ווערדע, וואַר דיא אורזאַכע, דאס דער פאַר-שטעהנדע דעס נעוו-יאָרקער הילפסקאָמטעס פאַן דען אנקאָמאָלינגען מתעפלד מסהאנדעלט וואַר-דע. דער פאַדשטעהער ערקלערטע, עס זיא אונ-מאָגליך, דיא אַנגעלענען פאַרדערונגען דער רוס-שען פאָלכסלינגע נור צו בעטרייבען, דיא אידרע אידרע פאַרדערונגען ניכט בעווילליגט וועדרדען קאָנ-נען, אומריינטען זיא דען פאַרשטעהער דעס הילפס-קאָמטעס אונד מסהאנדעלטען אידס דער פאַרט, דאס ער דאס בעטטע הטטען מטטע. פראָפעסאָר עדרלך שרייבט אבער דיא אַכטע פאַלגענדעס: געגענווער-טיג קאָננען דיא איינוואַנדערער נאך אונטערשטטצט ווערדען, וואס אבער דאַנן, וועגן דער אלטערהאנד לאָקונגען, זעממטליכע רוסישע אונד פאַלנישע יו-דען נאך אַמעריקא קאָממען? ווערע עס ניכט בעס-סער, וועגן דאס דייטשע קאָמטעס, וועלכעס זיך צור אויפגאַבע שטעלטט, דיא רוסיש-יידישע אַיי-ווא'נדערער צו אונטשטטצען, צוגלייך דורך אר-טיקעל אין דער צייטונגען בעראַנגען מאַכען ווערדע, דאס דיא, וועלכע דרוסטען פרייזיזיע פערזאָרגנג ווערדען, ניכט וואַפּאַרט נאך אַמעריקא דער בער-קאָמטעס אונד זיך קיינער פרייזען הינצוגעבען דאַ-בען. דאס מאַן בעלד וויא קיינזעלשטען אויף דען שטראַסען פינדטט. מאַן וואַללט דיא פרייע ניכט נאך אַמעריקא לאָקען, אדענען ניכט פייע פאַדדרט גע-שטאַטטען אונד שליעסלד פאַן יעדטט אַיבער זיי-נען מאַראַלישען דעבענכטאַנדעל איינען אוטווייג פערלאַנגען. דיא פראַדרנג בלדרדט, דאס פעלע נור דעסהאַלב דער בעריכטאַמטען, ווייל דיא אויך איינמאל דיא נעלעגענהיט בעניטצען וואַללען, דורך פערמטטלונג דער אונטערשטטצונגסגעזעלשאַפט שנעלל גרונד בעזטטצער צו ווערדען.

(פאַרטשעטונג פאָלגט.)

מער וואַרדען צוריקגעדרעהנגען; בר כהבא עלרענעט מיט איינעגער האנד דען ראַמשיגן פעלדהערן.

ווערדענד בר כהבא אויף דיעזע ארט שאַן דען דינג ענטשעידען גלויבסט. ערזאַרטעצט דען ליקנען פלינעל זיי-נס הערעס אין גאַנץ אנדערען פאַאַן. פלוטפיאוס, דער אונטערפעלדהערר דעס פיילוס מאַרסיאוס, דער זיך אין אייגער זעהר פאַרטהיל האַפטען שפעללונג בעפאנד, שלוג נכס נור דען אנגרייף צוריק, ווערדען בראַכטע דען ליקנען פלינעל דער יודען נעגעלאַך אין אונגרדנונג אונד צער-שייסט איהן. דער איטער דעס פלוטפיאוס, דיינע נעגנער צו פערנעבען, הינדערטסט איהן דאראַן, דיא פיילוס לאַנג דעס ראַמשען צענטנס צו בעטעקען. העפטע ער, נאַכ-דעם ער דען ליקנען פלינעל נעשלאַגען, בר כהבא אים ריי-קען אונטערפאַנן, זאָ ווערען דיא יודען פערלאָרען נעווי-זיגן, יעצטט אבער נורנדקעט בר כהבא'ס אייגע דיא אונ-פאַרטיכטיגקיט דעס פלוטפיאוס אונד בעטעטעצט דעסטען אויבערהאַנד. ער ליעס פאַן דער פערפאַלגונג דעס ראַמ-שען צענטנס אב אונד אילטט דעס ליקנען פלינעל דיינעס הערעגס צור הילפט. מיט איינגעגער האנד שטעקקט ער דען פלוטפיאוס נידער אונד פרייט דעסטען קרינגער אַן דיא פלוטס.

דרייסטפיינדענד ראַמשע ליכטן בעדרקטען דאס שלאַכטפעלד. דיא איבריגען ראַמער נעטפאַלאָהן, פעלע אויף אהנונג אונד ווערדען נאך אויף דער פלוטס פאַן דען פער-פאַלגענדען יודען ציזדערגעשטעקט אדער נעפאַנגען גע-נאַמטען. דער דיינג וואַר אין אַפּלקראַמטענער. בר כהבא'ס הערע האַטטע נור נעריגנע פערזאַמטע אַן דערשטאַנד.

אויף דעם שלאַכטפעלדע אומרעטטע ראבבי קוקבא דען ווייטיגען פעלדהערן.

„ער, אַללעטכטיגע נאָטט אויזאַעלס ווייא נעפריעזען, (אַנטשע ער) הייטע דאס אַר ערפיללט, וואס אַר דורך דיינען פראַפעטען הינגי שפרעכטיגע: נאָך אין קלייגען, אונד אַך

אונטערהאלט. איך בין ענטזענדעט, דאס דועלל צו פערהינדערן. נון בעגאב זיך דיא געזעללשאפט צו איהרעם וואגען, פאר דעם איינשטייגען מוסטען זיא דעם פאליציימאנן איהרע נאמען אנגעבען, דער זיא אינ׳ס נאטיצבוך נאטירטע, אונד פוהרען אונפערריכטעטער זאכע אין דיא שטאדט צוריק. נאכמיטטאג אום 3 אוהר ווארדע פעסטגעשטעללט, דאס דיא געזעללשאפט אום 5 אוהר מיט דעם שנעללצוג נאך מארטאנוואשאר זיך בעגעבען ווירד, דארט זאלל דאס דועלל שטאטטפינדען. קוים האטטען דיא העררען דען באהנהאף בעטרעטען, דא וואר שאן דער צוועק איהרער רייזע דען מיטפאהרענדען רייזענדען בעקאננט אונד אלס דער צוג אין מארטאנוואשאר אנלאנגטע, וואר דאס גאנצע דארף אויף דען פיסען. דאס פאלק בעגלייטעטע דיא געזעללשאפט, דער ארטסנאטער ליעס פאנדורען האלען, אום אין מארטאנוואשאר דאס דועלל צו פערהינדערן. דיא געזעללשאפט פוהר דאהער ווייטער צו וואגען געגען ערטשי, דיא פאנדורען פוהרען נאך, אבער דאס פאלק בליעב צוריק. איינע פיערטעלשטונדע פאר ערטשי היעלטען דיא וואגען פלאטצליך אן; מאן וועהלטע דען געאייגנעטסטען פלאטץ אויף איינער וויעזע אונד נון ווארדע דער אבען געשילדערטע פארגאנג ראש הודכנעפיהרט. אישטוייצי אונד וואהרמאנן לעגטען איהרע ראקע אב, מיט דעם הוט אויף דעם קאפפע אונד דיא פיסטאלע אין דער האנד ערווארטעטען זיא דאס צייכען. אויף דאס דריטטע קלאטשען קראכטען 2 שיססע פאסט צוגלייך, דאס מאן גאר ניכט וואוסטע, ווער צוערסט געשאססען האט. ביידע בליעבען אויף איהרעם פלאטצע אונפערלעטצט שטעהען; דיא צייגען ערקלערטען דאס דועלל פיר בעענדיגט. דיא איבליכע פערזאהנונג איזט היער וועגגעבליעבען. דיא געזעללשאפט פוהר זאדאנן נאך ערטשי, וואו דיא העררען זאגלייך דאס טעלעגראפענאמט אויפזוכטען אונד אן איהרע פאמיליען טעלעגראפירטען. אין ערטשי וואר העררי וואהרמאנן בייא העררן דערי, דען שוויעגערפאטער דעם גריעכישען גייסטליכען צום נאכטמאהלע געלאדען. באלד ערשיען איינע דעפוטאציאן דער ערטשיער איזראעליטישען געמיינדע, אום הערררן וואהרמאנן איהרע גראטולאציאן צו דעם גליקליך איבערשטאנדענען דועלל דארצובריננגען. העררר וואהרמאנן דאנקטע אין ווארמען ווארטען. נאכדעם ער זאדאנן דאס מעריבגעבעט מיט „מנין“ פערריכטעט האטטע — — —, בעגאב ער זיך צור רוהע, אום צייטליך מארגענס

דיא רייזע נאך בודאפעסט מיט דען דאמפפשיפפ אנצוטרעטען.

*) גראסער מענשענפערלוסט דורך איינען וואלקענברוך. פרייטאג גינג אין ווערשעטץ (טעמעשער קאמיטאט) איין פורכטבארער וואלקענברוך ניעדער, דער ניכט נור פיעלע הייזער בעשעדיגטע אונד דיא פעלדער אין דער גאנצען אומגעגענד פערוויסטעטע, זאנדערן אויך פיעלע מענשענלעבען פערניכטעטע. דיא שטאדט ווירד פאן דעם קליינען פליסכען מעססיטש דורכשניטטען, וועלכעס אין פאלגע דעם וואלקענברוכעס אין וועניגען מינוטען צו איינעם פורכטבארען רייסענדען שטראמע אנוואכס. איבער דיעזעם פליסכען פיהרען צווייא בריקען. אויף איינע דיעזער בריקען האט זיך איין גראסער פאלקסהויפע ווארונטער זיך איך פיעלע שולקינדער בעפאנדען, אנגעזאממעלט, אום דיא שטראמונג דעם פלאטצליך זא גראס געווארדענען פלוסעס צו בעאבאכטען. נאך וועניגען מינוטען ווארדע יעדאך דיא בריקע פאן דעם רייסענדען וואססער וועגגעריססען אונד אללע, דיא אויף דער בריקע שטאנדען, שטירצטען אין דאס וואססער הינאין. דיעזעס אונגליק עראייגנעטע זיך אום פינף איהר אבענדס. אום אכט אוהר האטטע מאן בערייטס 10 לייכען, צומייסט פאן שולקינדערן, אויס דען פלוטהען געצאגען. ביז צור שטונדע איזט נור זא פיעל בעשטיממט, דאס ליידער וועניגסטענס 48 מענשען דעם פלוטהען צום אפפער געפאללען. 23 הייזער, ווארונטער אויך שטאקהאהע, זינד צוזאממענגעשטירצט. דאס עלענד איזט ניכט נור אין ווערשעטץ איין גראסעס, זאנדערן אויך אין דער גאנצען אומגעגענד, וואו דיא אין פאלגע דעם וואלקענברוכעס ענטשטאנדענע איבערשוועממונג אונגעהייערן שאדען אנגעריכטעט האט. — אונזער קאניג האט זאפארט 1000 גולדען אן דיא פעראונגליקטען נאך ווערשעטץ געזענדעט.

*) דער ערלאס טיסא׳ס אין אנגעלעגענהייט דעם עסלארער פאללעס) לויטעט: „פאם ק׳ אונג׳ מיניסטער דעם אינגערן. אן זעממטליכע יוריסדיקציאנען! דאמיט הינזיכטליך דעם פאללעס דער אים מאנאטע אפריל ל׳ י׳ אים טיסא־עסלאר פערשוואונדענען עסטהער שאלימאשי דיא וואהרהייט עהעבאלדיגסט אויפגעקלערט ווערדע, דאמיט דיא עטוואיגען שולדיגען איהרעם פערברעכען געמעס ביסען, דיא עטווא אונשולדיג פערדעכטיגטען אבער

פאן דעם פערדאכטע בעפרייט ווערדען, האט דיא אונגאר׳ישע יודענהייט איינע געלדזאממלונג פעראנשטאלטעט אונד איינע בעלאהנונג פאן 5000 גולפיר יענען אויסגעזעטצט, דער עסטהער שאלימאשי לעבענד דעם ניערעדיהאזער קאניגליכען געריכטסהאפע איבערגיבט, אדער דען ארט, וואו דערען לייכע איזט, אנגיבט, אדער דעם געריכטע זאלכע דאטען ליעפערט, וועלכע צור אויפפינדונג דעם לעבענדען מעדכענס, אדער דער לייכע דעסזעלבען פיהרען. איך פאדערע דאהער דיא יוריסדיקציאנען אויף, דיא עסטהער שאלימאשי אונטער פעראפפענטליכונג דעם אביגען איינגעהענד קוררענטירען צו לאססען אונד אין דעם פאללע איהרער אויפפינדונג זאפארט בעריכט צו ערשטאטטען. בודאפעסט אים יוני 1882. טיסא, מ. פ.“ — דיא פערזאנסבעשרייבונג דער פערמיסטען עסטהער שאלמאשי איזט פאלגענדע: אלטער: 14 יאהרע, רעליגיאן: רעפארמירט, געבורטסארט: טיסא־עסלאר, שטאטור: האך, אבער אלס וויב ניכט ענטוויקעלט, אויסזעהען: געזונד. געזיכטספארבע ברוין מיט ראטהען וואנגען, אויגען: שווארץ, נאזע אונד מונד: פראפארציאנירט, האאר: קורץ אונד שווארץ, צעהנע: קליין. שפריכט נור אונגאריש. איהרע קליידונג בעשטאנד אים איינעם ווייסען קאפפטוך מיט ראטהעם ראנד, איינעם אלטען, ברוינען קאטטונראקכען, איינעם ברוינען בארכענטראק אונד איינער ראטהגעבלומטען שירצע. אם טאגע, דא זיא פערשוואנד גינג זיא בארפוס אונד טרוג אין דער האנד איין געלבעס טוך, אין דעם זיא שווארצע אונד בלויע פארב איינגעבונדען האטטע. — אוים קאשוי ווירד געמעלדעט: דיא שטאדטהויפטמאננשאפט האט דיא דארטיגען סאלדאטען, וועלכע אים טיסא־עסלאר געבירטיג זינד אונד דאס מעדכען קאננטען, דאריבער פערנאממען, וואס איהנען איבער דיא לעבענסווייזע דער עסטהער שאלימאשי בעקאננט זייא? דיא סאלדאטען זאגטען פאלגענדעס אוים: דאס מעדכען דירפטע 14 יאהרע אלט זיין, עס וואר שטעטס פאן זאנפטער פראממער נאטור אונד שיכטערן, דאס עס זיך קוים אויף דיא גאססע הינויסוואגטע; עס איזט ניכט אנצונעהמען, דאסס דאס מעדכען אירגענד איין ליעבעספערהעלטניס האטטע, דענן עס וואר נאך ניכט קארפערליך ענטוויקעלט. אין קאשוי ווארדע זיא וועדער פאר, נאך נאך איהרעם פערשווינדען ניכט געזעהען.

*) עסטהער שאלימאשי געפונדען?) מאן שרייבט אוים סאבראניץ: דער

פֿאלליעטאן.

יודא אונד ראם.

(47-טע פארטזעטצונג.)

אלס ראבבי עקיבא אונד ראבבי יוחנן בן טורטא בייזאממען ווארען, דא אפפנעטע זיך דיא טהירע אונד בן כוזיבא טראט איין. זיינע ערשיינונג מאכטע איינען איבערוואלטיגענדען איינדרוק. זיינע האהע געשטאלט, זיין עדלעס אנטליטץ, זיינע פייערשפריהענדען אויגען אונד זיין קאניגליכעס אויסזעהען — דאס אללעס עראבערטע איהם אללע הערצען אים פלוגע.

„דאס איזט דער מעססיאנישע קאניג!“ ריעף ראבבי עקיבא בעגייסטערט.

ער עהאב זיך אונד טראט אויף דען יינגלינג צו, שפרעכענד:

„עס איזט הערפארגעטרעטען איין שטערן אויס יאקאב, עס האט זיך ערהאבען איין סצעפטער אויס איזראעל. אדום ווירד צור בייטע ווערדען, וועהרענד איזראעל העלדענטהאטען פאללברינגט.“

דא שטירצטע דער יינגלינג אויף ראבבי עקיבא צו, אומארמטע אונד קיסטע איהן, אונד אללע פערזאממעלטען ערהאבען איהרע שטיממען אונד ריעפען, דיא ווארטע ראבבי עקיבא׳ס וויעדערהאלענד: „עס איזט הערפארגעטרעטען איין שטערן אויס יאקאב!“

אונד דער רוף פפלאנצטע זיך פארט, אונד דיא דרויסען שטעהענדע ריעפען מיט לויטער שטיממע: „דרך כחב מיעקב! עס איזט איין שטערן הערפארגעטרעטען אויס יאקאב.“

פאן דיעזעם אויגענבליקע אן נאננטע מאן דען נייען משיח: „בר כחבא“, דען זאהן דעם שטערנעס, אנלעהנענד אן דיא ווארטע עקיבא׳ס: „עס איזט איין שטערן הערפארגעטרעטען אויס יאקאב.“

נאכדעם דער משיח פאן ראבבי עקיבא אונד דען וויזען איזראעלס אנערקאננט וואר שטראמטען דיא יידישען קריעגער אויס אללען לענדערן הערבייא. אבער ניכט יעדען נאהם בר כחבא אין זיין העער אויף. נור, ווער בעוויזע פאן מושה, שטאנדהאפטיגקייט אונד אפפערפעהיגקייט געגעבען האטטע, דורפטע אלס נאטטעסשטרייטער אין דאס העער דעם משיח איינטרעטען.

אלס דיא קונדע דעם אויפשטאנדעס נאך צעזארעא קאם, האטטע טיניאוס רופוס, דער זא הארט אונד גרויזאם געגען דיא שוואכען פערפאהרען, ניכטס איילינגערעס צו טהון, אלס צו ענטפליעהען. פארהער שאן האטטע ער זיך פאן זיינער געמאהלין רופינא געטרעננט.

איינעס טאגעס קאם איינע פארנעהמע ראמערין מיט גראסעם געפאלגע אים לאגער אן, וואו ראבבי עקיבא אן דער זייטע בר כחבא׳ס ווילטע.

„פיהרט מיך, (שפראך זיא צו דען וואכען) צו דעם גראסען לעהרער איזראעלס.

איהרעם וואונשע ווארדע ענטשפראכען. אלס זיא אין דאס צעלט ראבבי עקיבא׳ס איינגעטרעטען וואר, ווארף זיא זיך איהם צו פיסען אונד אומפאסטע זיינע קניעע.

„שטאסע מיך ניכט פאן דיר, (ריעף זיא) דוא גראסער, עדלער, ווייזער מאנן! לאס מיך דיר דיענען אלס ניעדריגע מאגד, דער דוא געשטאטטעסט, דאס זיא דיינע פיסע וואשע!“

„שטעהע אויף, רופינא, (שפראך ראבבי עקיבא) דוא ביזט דאס וויב איינעס אנדערן.“

„איך בין דאס וויב דעם רופוס ניכט מעהר, אלס איך איהם מיינען ענטשלוס מיטטהיילטע, צום יודענטהומע איבערצוטרעטען, ווארדע ער צארניג אונד שיעד זיך פאן מיר. אלס איך פרייא ווארד, בעאיילטע איך מיך, מיינען ענטשלוס אויסצופיהרען. ראבבי יהודה בן בבא האט מיך אין דאס יודענטהום אויפגענאממען, אונד יעטצט בין איך צו

דיר געקאממען, דוא פערעהרונגסווירדיגער גרייז. א שטאסע מיך ניכט פאן דיר אונד לאס מיך בייא דיר בלייבען.“

אונד זיא בליעב בייא איהם. ראבבי עקיבא ערהאב זיא צו זיינער געמאהלין; דיא גראסען שאטצע, דיא זיא איהם מיטגעבראכט האטטע, ווארדען אים דיענסטע דעם פאטערלאנדעס פערווענדעט.

אונטערדעס מאכטע בר כחבא נאניץ ערשטוינליכע פארטשריטטע; ניכטס ווידערשטאנד דעם זיעגרייכען העערע דער יודען. אויס אללען פעסטונגען פאן יודא ווארדען דיא ראמער פערטריעבען; אויך גאלילעא (גליל) מוסטע פאן איהנען גערייםט ווערדען אונד קאם אין דען בעזיטץ דער יודען.

אלס זיינע רעזידענץ האטטע בר כחבא דיא גראסע שטאדט בעטהאר אויסערזעהען. דיעזעלבע וואר שאן פאר דעם פאללע ירושלים׳ס איינע בעדייטענדע שטאדט געוועזען. נאך דער צערשטארונג דעם מיטטעלפונקטעס יידישען רייכעס וואר זיא גאניץ אויסעראָרדענטליך אנגעוואכסען.

אלס קאיזער האדריאן דיא ערסטע נאכריכט פאן דעם אויפשטאנדע אין יודא ערהיעלט, גלויבטע ער, מיט נערינגער טרופפענמאכט דיא אויפריהרערישען צו בעצווינגען. אלס אבער דיא ראמער וויעדערהאלט געשלאגען ווארדען, זאנדטע ער איינער זיינער בעסטען פעלדהערן, דען פוילוס מארטיאוס, מיט איינעם גראסען העערע נאך יודא, אום דיא אויפשטענדישען צו אונטערדריקען.

פאר דען מויערן בעטהארס היעלט בר כחבא מוסטערונג איבער דיא העערשאארען איזראעלס. צווייםאל הונדערטטויזענד מאנן שווער בעוואפפנעטעס פוספאלק, דרייסיגטויזענד באגענשיטצען אונד לייכטע טרופפען, אונד צוואנציגטויזענד רייטער בילדעטען דיעזעס העער. אין איהרער מיטטע טרוג באראק, איין מאנן פאן הערפארראגענדעם וואוכסע, דיא היילינע פאהנע, אויף וועלכער אין גאלד גע-